

oricum și orice viziune regizorală — texte, în secret, disprețuite, și totuși preferate. Dimpotrivă, textele lui Pirandello sau Brecht, de pildă, sînt constrîngătoare ele îl provoacă pe regizor mai mult la a gîndi și vizualiza un univers literar dat, și mai puțin la a fantaza pe marginea unei problematice general-umane. De aceea, dramaturgia de acest gen este evitată: față de ea, actul regizoral este străveziu prin el se zărește estetica operei literare. Din capul locului, textele dramatice se împart în două categorii: texte care obligă spectacolul la respectul literalității și texte care pretind să li se invente o existență spectaculară.

Valoarea textului dramatic depinde de apartenența sa la una dintre aceste categorii? Ce determină valoarea textului? Predispoziția de a fi încartiruit, ca pretext și suport material, în multimea elementelor participante la o viziune regizorală? Sau capacitatea sa de a converti regizorii la o altă înțelegere a spectacolului, ca necesitate de exprimare? Care e diferența dintre un text din această categorie și un text non-dramaturgic? Întrebările pot continua. Dar ele nu pot

fi adresate decât unui critic al literaturii dramatice, ori unui teatrolog care cercetează genealogia spectacolului teatral. În arborele genealogic al acestuia, alături de curente, mode, existența unor lideri ai regiei teatrale, conjuncturi, cerințe etc., își are locul său și textul.

Literatura dramatică este literalmente ignorată. Dezbaterile de la Sibiu s-a desfășurat a doua zi după Colocviile de critică ale revistei „Transilvania”. Așa s-a făcut că, în absența altor invitați a căror participare fusese anunțată, dezbaterile noastre s-a bucurat de prezența profesorului Romul Munteanu. Intervenția sa a nuanțat problematica propusă, dar a demonstrat încă o dată că dramaturgia contemporană românească nu este cunoscută de criticii literari. Manifestarea, atît de grijuliu organizată de teatrul din Sibiu, a avut marele merit de a fi oferit cadrul propice pentru semnarea unei stări de fapt nepriincioase literaturii dramatice. Scopul dezbaterii a fost, deci, atins.

Paul Cornel CHITIC

„Rampa”, acum 50 de ani decembrie 1932

Traian Cornescu, scenograful primei noastre scene, s-a întors din ținutul Năsăudului, de unde a cumpărat costume țărănești pentru piesa *Ion*. Autorul dramatizării, Mihail Sorbul, și Liviu Rebreanu, deși cumnați, se ceartă în stal, la repetiții, ca apoi să se împace, mulțumiți de regia lui Soare Z. Soare. ● Apare romanul lui Mihail Sadoveanu, *Uvar*. O capodoperă, și azi (1982) nedreptățită. ● Ion Manolescu, G. Calboreanu, G. Ciprian, Al. Critico, Marioara Voiculescu și, desigur, Agepsina Macri, sînt „ceruți” de Victor Eftimiu pentru noua sa dramă în versuri, *Theochrys*. „Conu Victor” se întoarce la Național... ca autor. Peste cîțiva ani, și

ca... director. ● Întrebat de I. Masoff de ce taie din ziare tot ce se scrie despre el, G. Calboreanu declară cu îndreptățită seninătate: „Vreau să pun posterității la dispoziție mijlocul cel mai sigur de pedepsire a celor care mă injură azi...” Maestrul are acum (1982) o impresiionantă arhivă ce-și așteaptă monograful. ● Marea noastră cîntăreață Darclée scrie „Rampei”, din Italia, despre succesele unor tineri artiști lirici români. Peste cîțiva ani, N. Carandino o va găsi, ustată de toți, într-un sordid hotel din cartierul Gării de Nord (vezi cartea acestuia, „Darclée”). Dramele celebrității... ● Elvira Goddeanu și George Vrăcă pornesc în turneu cu o

dramă de Bernstein. De la Oltenița pînă la Oradea, provincia va aplauda cuplul care a marcat o dată în teatrul nostru interbelic. ● Tănase anunță, „de sărbători”, la teatrul „Marna”, un spectacol de cuplete și scenele cu „prețuri populare”. Ușoară emoție: Nea Costică e în „criză”? ● În schimb, „concurența” de la Alhambra pregătește un mare spectacol pentru... anul ce vine. N. Vlădoianu, Nicușor Constantinescu, Ion Vasilescu repetă cu excelență trupă care, între altele, a impus muzica ușoară românească. ● Epigramistii Cincinat Pavelescu și Nigrim au fost sărbătoriți pentru... niște ani. Putea „Rampa” să piardă ocazia? „Și Nigrim și Cincinat / Au chelit într-adevăr, / Epigramele, atunci, / Cum le-o fi trăgînd de păr?” ● Mulți ani fericiți cititorilor „Rampei” — prin această rubrică — după 50 de ani!

I. N.